K79/499b

BOEKEN

Blink maakt een afspraak met hem om over hun beider verhouding met Anna te praten. (Hij blijkt de man van de andere bos witte rozen te zijn). In de loop van het gesprek gaat de aanvankelijke verontwaardiging van de echtgenoot over in begrip: dan zien ze beiden hoe ze ieder slechts voor een deel de echte Anna hebben gekend: de echtgenoot hield van de modelechtgenote, die zich aan allerhande situaties wist aan te passen, terwijl haar minnaar hield van de spontane, gevoelige, ongecompliceerde Anna. Beide mannen leefden in de veronderstelling haar gelukkig te hebben gemaakt; beiden vergisten ze zich. Om die reden kunnen ze elkaar nu troosten, zonder verwijten over en weer.

Het knappen van deze roman zit hem in de beschrijving van de hoofdpersonen die na en door het verlies van zijn zekerheden pas tot werkelijk begrip komt. Dit geldt trouwens evenzeer voor zijn tegenpool. En juist hierin herkennen we iets van de „oude" De Vries: hij heeft een hartgrondige hekel aan de rechtlijnigheid van de betweters en de gelijkhebbers. (Vgl „Het geweren gelijk" en „De beul"). Hij kiest voor Anna, die zichzelf durfde te zijn en het daarom met de gangbare regels op een akkoordje moest gooien; hij kiest evenzeer voor de twee oude mensen aan het slot, die tot het inzicht komen dat hun bestaan slechts een stukje van het leven is geweest. Kortom: hij kiest voor de mensen die zich mens durven te tonen met al hun gebreken en tekortkomingen.

Een tweede pluspunt is ongetwijfeld de direktheid in de stijl: De Vries schrijft proza dat ontdaan is van alle franje. Hij richt zich op de voortgang in het verhaal zonder omwegen. In dit opzicht zijn de reisverslagen zoals hij die eerder schreef een uitstekende vingeroefening geweest. Daarbij maakt hij bekwaam gebruik van de dialoog, die op emotioneel sterk geladen momenten ongekende mogelijkheden geeft, vooral in kontrast met de „vertelde" gedeelten:

„Kaarsrecht, met gespreide armen, gebalde vuisten en opengesperde ogen zitten ze tegenover elkaar. Met moeite krijgt hij er fluisterend uit „Ik wist wat?"
„U hebt toch van het begin af aan geweten dat ik bestond?"
„Zeg dat nog eens, ik geloof dat ik gek word".

Met zijn verhalenbundel, overigens al in 1977 verschenen, en zijn roman uit 1978, zit Dolf de Vries duidelijk in de lift. Hij heeft temidden van de hedendaagse middelmatigheid een frisse aanpak gevonden en een eigen kijk op de wereld ontwikkeld, die het beste doet hopen voor de toekomst. Met name „De witte leugen" is een boek dat boeit en je leesplezier verschaft, twee elementen die schrijvers wel eens uit het oog willen verliezen, maar die voor de lezer uitermate belangrijk zijn.

A.B.

Dolf de Vries,
De beul
Nijgh & Van Ditmar
's-Gravenhage – Rotterdam, 1977.
Dolf de Vries
De witte leugen
Nijgh & Van Ditmar
's-Gravenhage – Rotterdam, 1977.

(De vorige week besproken bundel „Gepalmde Rog" van Willem van 't Hof, uitgegeven door de Stichting Brabants Heem is uitverkocht. Belangstellenden dienen derhalve te wachten op een eventuele herdruk).